

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

תולדות

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

תכלית החיים

פְּרִשֵׁת תּוֹלְדוֹת

תכלית החיים

“אברהם הוליד את יצחק”

לפני שננתחיל את הפרשה נשאל שאלה. כמה אנשים אנחנו מכירים שלוקחים את החיים ברצינות? כשאתה חי, לומד, עובד, מתפקד, מתחתן, אתה מבין וחושב למה אתה עושה כל דבר? מה התכלית האמתית של החיים.

בתחלת הפרשה כותבת התורה “ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק” (בראשית כה, יט), ויש לשאל: מדוע כופלת התורה שאברהם הוליד את יצחק? רש"י מבאר, לפי שהיו אומרים ליצני הדור: מאבימלך נתעברה שרה - שאבימלך לקח את שרה (בראשית פרק כ) וממנו היא התעברה. והראיה שהיא היתה כמה שנים עם אברהם ולא התעברה, ומיד לאחר לקיחת אבימלך היא התעברה. לא מצאו מה להגיד, שיצחק ממזר, זה לשון הרע ברמה הכי גבוהה. מה עשה הקדוש ברוך הוא? שנה את פניו של יצחק כמו הפנים של אברהם, וכלם אמרו: אברהם באמת הוליד את יצחק.

קשיא על הליצנים

בוא נשאל שאלה על הליצנים האלה: מה אתם אומרים, ששרה בת תשעים יכולה ללדת או לא? מה ההגיון שאשה בת תשעים תלד, זאת אומרת שה' עשה גם ששרה תתעבר מאבימלך

פְּרִשֶׁת תּוֹלְדוֹת

לְשִׁטְתְּכֶם, יֵשׁ הַגִּיּוֹן בְּזֶה? וְאִם בְּאִמַּת אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הַנֶּס הַזֶּה עַל שָׂרָה, הוּא לֹא יְכוּל לַעֲשׂוֹת אֶת הַנֶּס הַזֶּה שְׁנֵה יְבֵא מֵאַבְרָהָם? וְאוֹתָם הַלִּיצָנִים בְּלִיצָנוֹתָם אָמְרוּ שֶׁהֵם כְּבִיכּוֹל הַמֵּתְכַנְנִים שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, 'בוֹרֵא עוֹלָם, אִם עַד עַכְשָׁיו לֹא עָשִׂיתָ אֶת הַנֶּס עִם אַבְרָהָם כַּנֶּרְאָה שְׁנֵה לֹא אֶתָּה אֶלָּא אַבִּימֶלֶךְ'. וְכִי מֵאַבִּימֶלֶךְ זֶה כֵּן הַגִּיּוֹנִי? אֲבָל מָה, לֹא שׂוֹאֲלִים שְׂאֵלוֹת עַל לִיצָנִים, כִּיּוֹן שְׂאִינָם לּוֹקְחִים אֶת הַחַיִּים בְּרִצְיָנוֹת, כָּל מָה שְׂאֶפְשֵׁר לְקַלֵּל, לְחַרֵּף, לְגַדְּף - עוֹשִׂים.

אָדָם לֹא חוֹשֵׁב עַל מָה שְׂיוֹצֵא לוֹ מֵהַפֶּה. אִם עַל כָּל מְלָה לֹא כַּהוֹגֵן שְׁהִיָּה הָאָדָם אוֹמֵר, מְקַלֵּל וּמְגַדְּף, אוֹ מְשַׁפִּיל אוֹ מְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע, הוּא הִיָּה מְשַׁלֵּם דּוֹלָר, הִיָּה לוֹ סְכוּי לְהַגִּיעַ לְגֵן עֵדֶן. אֲמַרְתָּ לְשׁוֹן הָרַע? שִׁים דּוֹלָר. פִּגְעַתָּ? אֲמַרְתָּ מְלָה לֹא בְּמָקוֹם? שִׁים דּוֹלָר. אִזּוֹ הָאָדָם הִיָּה נִזְהָר לֹא לַעֲשׂוֹת טְעוּיּוֹת כִּי זֶה עוֹלָה כֶּסֶף.

הִיָּה קִמְצָן אֶחָד שְׂאָמַר: "אֲנִי אֶף פְּעַם לֹא טוֹעָה, כִּי עַל טְעוּיּוֹת מְשַׁלְּמִים...". אֲבָל הָאֲנָשִׁים שֶׁלֹּא לּוֹקְחִים אֶת הַחַיִּים בְּרִצְיָנוֹת הֵם אוֹמְרִים: "כָּל הַחַיִּים פֶּה הֵם כָּלוּם, אִזּוֹ מְקַסִּימוּם נִגִּיד שֶׁהוּא מְמֹזֵר - מֵאַבִּימֶלֶךְ נִתְעַבְּרָה שָׂרָה". "כֵּן אִישׁ רָמָה אֶת רַעְהוּ וְאָמַר הֲלֹא מְשַׁחֵק אָנֹכִי" (משלי כו, יט). הַכֹּל צְחוּקִים, הַכֹּל סְטַנְדָּאָפ, הַכֹּל תּוֹתִים הַכֹּל עֲגַבְנִיּוֹת הַכֹּל כִּיָּף, מָה הַבְּעִיָּה? הַבְּעִיָּה הִיא שְׂאוֹתָם אֲנָשִׁים הֵם חַיִּים בְּעֵצָם בְּמִין שְׁקַר מִתְמִיד, שְׁקַר שְׁכָל הַזְּמַן מִבִּיא אוֹתָם לְמַצָּא צְחוּק אַחַר, לֹא לְהַתְּבוֹנֵן בְּחַיִּים. רַגַע, מָה אָנֹכִי עוֹשֶׂה? אִם אֵין תְּכִלִּית לְחַיִּים אִזּוֹ לָמָּה לֹא לְפַגֵּעַ, לְחַרֵּף וּלְגַדְּף?

לָמָּה לֹא לְגַנֵּב?

הַרְבֵּי אוֹרֵי זֶהָר לְפָנַי חֲזַרְתּוּ בְּתִשׁוּבָה, הַזְּמִינוּ אוֹתוֹ לְמִסְבָּה בְּתֵל אַבִּיב אֲצֵל מְלִיוֹנֵר עֲשִׂיר אֶחָד. תּוֹךְ כְּדֵי הַמִּסְבָּה חֲלַק שְׁתּוֹ, חֲלַק

תכלית החיים

השתוללו, כל אחד עם 'הנטף' ו'שחלת' ו'חלבנה' שלו. עשו כל מיני שטיות. כשהם יצאו בסוף המסכה הוא עבר בסלון הבית וראה איזה פסלון מדהים משיש עם שלוב של קריסטל וכל מיני דברים נוצצים, מצא חן בעיניו, הוא פשוט הרים את זה ולקח. אשתו שראתה את זה שאלה אותו: "מה קרה נהיית גנב?", והוא ענה לה: "העשיר הזה לא חסר לו כסף, הוא בטוח לא ישים לב, הגורל נתן לו את זה, עכשו הגורל נתן לי". אשתו עשתה לו הפגנה. עצרה את הרכב, ישבה באמצע הכביש ואמרה לו "אני לא זזה עד שאתה מחזיר". הוא החזיר את זה בשביל אשתו, אבל הוא ספר, מאותו היום התחלתי לחשב למה לא לגנב? תן לי סבה אחת חלונית. בגלל שזה לא אנושי? בשבילי זה אנושי! כי אדם אחר עבד על זה? גם אני עבדתי על זה! אתה יודע, איזה קשה זה לגנב... מה הבצעה? מי החליט שזה לא אנושי, אתה מחליט? אז אני חושב שאתה טועה. וזה הניצוץ הראשון שהתחיל לבער בו.

הרבה אנשים מבינים שצריך לא לעשות עברות של בין אדם לחברו, והשאלה למה? למה לא לפגוע, להעליב, להשפיל, לצחק ולבזות? אם אדם מבין שיש תכלית אחרת לחיים, יש בורא, יש שָׂכָר וְעֵנֶשׁ, הכל משגח, הוא מבין למה כדאי להמנע מכל הדברים האלה. אבל אם אין תכלית אז למה לא לעשות עד הסוף? אדרבה תהנה עד הסוף, כל זמן שאתה נהנה תהנה, ברגע שאתה מתחיל לסבל, תתאבד, למה? כי אם אין תכלית לחיים, ואם כל התכלית זה להנות ולעשות מה שאנחנו רוצים, אז למה לסבל? תתאבד! ואנחנו רואים שאנשים לא מתאבדים, כי אנשים רואים משהו אחר, וגם אלו שכן מתאבדים זה לא בגלל שכאב להם השן... היו להם יסורים נוראים, יסורי גוף, יסורי נפש. אבל אין אדם שכשכואב לו משהו קטן הוא מתאבד. ולמה לא? הרי אם תכלית החיים להנות, אתה מאבד את התכלית באותו

פְּרִשֵׁת תּוֹלְדוֹת

הֲרָגַע... מִיִּשְׁהוּ פָּגַע בָּךְ? תִּירָה בּוֹ אוֹ תִירָה בָּךְ. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם
שֶׁהָעוֹלָם לֹא כָזָה.

הַצְדִּיקִים וְצַעֲרָם

אם נתבונן נראה בדיוק בהמשך הפרשה כשרבקה קבלה את ההריון, "ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלה לדרש את השם" (בראשית כה, כב), רש"י מפרש "למה זה אנכי": אם כך גדול צער העבוי, למה אני מתפללת כל כך על הריון. אומר האור החיים הקדוש, "אין הדעת מסכמת עליו שתמאס הצדקת בהריונה לצד הצער" - מה שרש"י אמר קשה להבין, שהיא תמאס בהריון בגלל הצער? ואומר האור החיים הקדוש משפט שהוא יסוד החיים: "כי הצדיקים יסבלו צער גדול בעולם הזה לתכלית טוב ונצחית" - זאת אומרת לא יכול להיות שהצדיקים יתלוננו על איזה צער או סבל, המתלונן אינו צדיק. ומוכיח כן, שהרי כשהיא הולכת לדרש את ה' ואומרים לה "שני גוים בבטנה, ושני לאמים ממעיך יפרדו" (בראשית כה, כג), היא נרגעה. מה עזר לה, וכי הכאבים פחתו? בא אדם ואומר "יש לי כאבים בבטן", עושים לו בדיקה, וואו ה' ירחם יש לה מחלה במעים, והוא אומר: "תודה רבה, עכשו אני רגוע כבר לא כואב לי...". אדרבה, עכשו שנודע לה עוד יותר כואב, עוד יותר בעיה, ואם כן מה הרגיע את רבקה כשאמרו לה את סבת קשי ההריון?

ולכן מבאר האור החיים הקדוש פשט אחר, "ויתרצצו הבנים בקרבה": הבנים מתרוצצים לה בבטן, והיא מרגישה כביכול שהולדות שלה לא מחזיקים מעמד, מתרסקים, והיא אמרה: לא יכול להיות שאלקים עשה נס על שקר, שהרי רבקה היתה עקרה וכמבאר בפתוב "ויעתר יצחק לנכח אשתו כי עקרה הוא" (שם)

תכלית החיים

פסוק כא) ולכן היא התפלאה למה נהיה גם ההריון? כדי שהפנים ימותו לי בבטן? לא יכול להיות! לכן היא הלכה לקבל ברכה בשביל שההריון יחזיק מעמד, אבל לא על הכאבים הפיזיים.

והדברים מתחברים למה שאמרנו על דברי הליצנות שאמרו: מאבימלך נתעברה שרה, וכי הקדוש ברוך הוא עושה גם לדבר עברה? לאבימלך? מה ההגיון? וכך גם פה שלכן "ותלך לדרש את השם" (בראשית כה, כב).

בהדי כבשה דרחמנא

והנה קדם הריונה של רבקה מבאר בכתוב שיצחק התפלל עליה "ויצטרך יצחק לנכח אשתו כי עקרה הוא ויצטרך לו" (בראשית כה, כא) ובאר רש"י "ויצטרך לו": לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע, לפיכך לו ולא לה. מה הבאור בזה?

בספר צרור המר (פרשת תולדות על הפסוק "ויגדלו הנערים") באר בזה באור מדהים: רבקה חששה מאד מהילדים שלה, היא ידעה שיכול לבא איזה עשו, במיוחד על פי הכלל שאמרו בגמרא (בבא בתרא דף קי ע"א) שרוב בנים דומים לאחי האם. ולכן כל אדם שמתחתן יבדק באחיה, האחים בעצתיים? תזהר! ובשם הגאון הקדוש רבי יעקב ישראל קניבסקי הסטייפלר זצ"ל מובא שהיום זה שונה כי יכול להיות אדם שהתקלקל מהרחוב וזה לא מראה על החנוף בבית (אורחות רבנו הקהילות יעקב ח"א עמוד רסה). והתורה אומרת "ולרבקה אח ושמו לבן" (בראשית כד, כט), בר מנן, לכן הארמי הרשע הזה, אבי אבות הסמאה, אבי אבות השקרנים, הגנבים, הרשעים, הפרוצים והמכשפים, ולכן רבקה חוששת מה יהיה עם הילדים שלי? מה עשתה? התפללה שלא יהיו לה ילדים, היא

פְּרִשֵׁת תּוֹלְדוֹת

פְּחָדָה, לֹא צְרִיךְ יְלָדִים. אֲבָל יִצְחָק מֵה הַתְּפִלָּה? לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ, מֵה זֶה לְנֹכַח? בְּדִיוֹק הַפּוֹד, שְׁכֵן יִהְיוּ יְלָדִים. הוּא סִבֵּר שְׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַתְּפִקִּיד שְׁלֵנוּ, אִי אֶפְשֵׁר לָבֵא וְלוֹמַר: מִכִּיּוֹן שְׁלֹא יִהְיוּ לָנוּ יְלָדִים צְדִיקִים חֲלִילָה, אִזּוֹ לֹא נִבְיֵא יְלָדִים, אִין כְּזֶה דְבָר. וּמֵה אוֹמֵר הַכְּתוּב? דְּבַר מִפְּלֵא, "וַיַּעֲתֵר לוֹ": לְמִי? לְיִצְחָק וְלֹא לְרַבֵּקָה, וְהִיא קִבְּלָה יְלָדִים. וּכְשֶׁמִּתְרוֹצְצִים הַבְּנִים בְּקִרְבָּה הִיא הוֹלֶכֶת לְדַרְשׁ אֶת ה', וְאוֹמְרִים לָהּ: "אֵל תִּדְאָגִי, יֵשׁ לָךְ שְׁנֵי גוֹיִם שׁוֹנִים בְּבֶטֶן", זֶה מֵה שֶׁהֲרִיעַ אוֹתָהּ, שֶׁלִּפְחוֹת אֶחָד יִהְיֶה צְדִיק. הִיא פְּחָדָה שְׁכָל יְלָדֶיהָ יִהְיוּ רְשָׁעִים. זֶה מְרָאָה לָנוּ אֶת הַצְּדִיקוֹת הַנּוֹרָאָה, שֶׁהִיא לֹא רְצָתָה לְהִבְיֵא יְלָדִים שְׁלֹא יִהְיוּ חֲלִילָה יְלָדִים רְשָׁעִים.

בְּדוּמָה לָזֶה מְסַפֵּר בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת דף י ע"א), עַל חֲזַקְיָה הַמְּלֶךְ שְׁלֹא רָצָה לְהִתְחַתֵּן. אָמַר לוֹ יִשְׁעִיָּה נְבוּאָה בְּשֵׁם ה' "צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אֶתָּה וְלֹא תַחֲיֶה" (מְלָכִים ב, כ, א), מֵת אֶתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיֶה לְעוֹלָם הַבָּא, מִכִּיּוֹן שֶׁאֶתָּה לֹא מִתְחַתֵּן וְלֹא מִבְּיֵא יְלָדִים. אָמַר לוֹ חֲזַקְיָה: רְאִיתִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁיִּלְדִי יִהְיוּ רְשָׁעִים, אֲנִי לֹא רוֹצֶה יְלָדִים שֶׁיִּהְיוּ רְשָׁעִים, מִכְּעִיסֵי הַשֵּׁם. אוֹמֵר לוֹ יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא: "בְּהִדִּי כַּבְּשֵׁי דִרְחֻמָּנָא לָמָּה לָךְ?" - מֵה אֶתָּה מִתְעַרֵּב בְּחַשְׁבוֹנוֹת שְׁמַיִם, תַּעֲשֶׂה אֶת רְצוֹן ה' בְּלִי שׁוּם שְׁקוּלִים. חֲזַקְיָה מִשְׁתַּכְנֵעַ וְאוֹמֵר לִישְׁעִיָּה: אוּלַי אֶתְחַתֵּן עִם הַבַּת שְׁלֶךְ שֶׁהִיא בַת שֶׁל נְבִיא, גְּדוֹל הַדּוֹר, וּמְזוּוֹג שֶׁל צְדִיק וְצְדִיקָה אוּלַי יִהְיוּ יְלָדִים צְדִיקִים. וּמֵה קָרָה בְּסוּף, יִצְאוּ לוֹ שְׁנֵי יְלָדִים רְשָׁעִים, וְאֶחָד מֵהֶם הָיָה מְנַשֶּׁה שֶׁהַעֲמִיד צָלַם בְּהִיכָל וְעָשָׂה כָּל הַתּוֹעֵבוֹת בְּעוֹלָם (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב פֶּרֶק לג), חֲזַקְיָה צָדִיק!

יֵשׁ מְדַרְשׁ (בְּרִכּוֹת דף י ע"א בְּהַגְהוֹת הַב"ח אוֹת ב) שֶׁמְסַפֵּר, שֶׁחֲזַקְיָה הָיָה סוֹחֵב אוֹתָם עַל הַכְּתָפִים מִדֵּי יוֹם, וּבְאֶחָד מֵהַדְּרָכִים שֶׁלְקַח אוֹתָם לְתַלְמוּד תּוֹרָה הוּא שָׁמַע אֶחָד מֵהֶם אוֹמֵר לְאָח שְׁלוֹ, הַקְּרַחַת שֶׁל

תְּכֵלִית הַחַיִּים

אָבָא שְׁלָנוּ מִמֶּשׁ מִתְאַיְמָה לְשַׁחַט עָלֶיהָ קַרְבָּנוֹת לְעִבּוּדָה זָרָה. אֵיךְ שֶׁהוּא שָׁמַע אֶת זֶה חֲבָטָם בְּקִרְקַע, אֶחָד מֵת וְאֶחָד נֶצֶל, זֶה שֶׁנֶּצֶל זֶה מִנְשָׁה שֶׁהִכְנִיס צֶלֶם בְּהֵיכָל וְעָשָׂה אֶת כָּל הַזּוּעוֹת הַנּוֹרְאוֹת.

יְלָדִים רְשָׁעִים

נִחְזֹר לְרִבְקָה אֲמָנוּ שֶׁמִּתְפַּלֶּלֶת שְׁלֵא יִהְיוּ לָהּ יְלָדִים רְשָׁעִים. הִיא מְעַדִּיפָה לְהַשְׁאֵר עֶקְרָה, לְהַחֲשֵׁב כְּמֵתָה, הָעֶקֶר שְׁלֵא יִתְחַלֵּל שֵׁם ה' בְּמַעֲשֵׂיהֶם. וְזֶה כָּל כֶּף מִתְאַיֵּם עִם דְּבָרֵי הַמְדָּרֵשׁ רַבָּה (פֵּרֶשֶׁת לך לך פֵּרֶשֶׁה מִד אֹת ט) "ה' אֱלֹהִים מִה תִּתֵּן לִי" (בְּרֵאשִׁית טו, ב), אָמַר אֲבָרְהָם לְפָנָיו, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אִם עֵתִיד אָנִי לְהַעֲמִיד בְּנִים וְלְהַכְעִיֵּסָךְ מוֹטֵב לִי וְאָנִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. וְהַדְּבָרִים מִבְּהִילִים, אֹמֵר אֲבָרְהָם לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֲרִי הִבְטַחְתָּ לִי זֶרַע, אֵךְ אִם חָלִילָה צָרִיךְ לְצִאֵת לִי בֶן רְשָׁע אֲזוֹ שֶׁאֲלִיעֶזֶר יִמְשִׁיךְ אוֹתִי "וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי" (שֵׁם פֶּסוּק ג). לְכֵן פּוֹתַחַת הַתּוֹרָה וְאוֹמְרַת "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק אֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק" שֶׁהַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ הִתְקַבְּלָה, אֲבָרְהָם וְיִצְחָק צְדִיקִים וְקִדּוּשִׁים, וְגַם רִבְקָה מִמְּשִׁיכָה אֶת הַשּׁוֹשֶׁלֶת וְאוֹמְרַת: אָנִי מִתְפַּלֶּלֶת שְׁלֵא יִהְיוּ לִי יְלָדִים כְּדֵי שְׁלֵא יִתְקַלְקְלוּ.

בְּתַקוּפַת הַהִשְׁכָּלָה הָיוּ הַרְבֵּה גְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִתְנַגְּדוּ לְזֶה שֶׁאֲנָשִׁים יִבְיָאוּ יְלָדִים, מִי שֶׁאֵין לוֹ יְלָדִים שְׁלֵא יִתְפַּלֵּל וְשְׁלֵא יַעֲשֶׂה טְפוּלִים, כִּי אִם תִּבְיָא יֶלֶד יְכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהוּא לֹא יִשְׂאֵר יְהוּדִי, מִהַשְׁמִים מִרְחָמִים עָלֶיךָ, עֲזֹב, אֵל תִּתְעַרֵּב (מֵאִיר עֵינֵי יִשְׂרָאֵל ח"ג עֲמוֹד 815). בְּזֶה אֲנַחְנוּ מְבִינִים שֶׁהַצְּדִיקִים רוֹאִים מִה הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּית שֶׁל הַחַיִּים, שֶׁזֶּה לֹא לְהִבְיָא יְלָדִים וְזֶהוּ, לְזָרֵק אוֹתָם, אֵיךְ שֶׁיִּצְאוּ יִצְאוּ. הַתְּכֵלִית שֶׁל הַחַיִּים זֶה לֹא לְחִיוֹת וְלִהְנוֹת, אֲנַחְנוּ רוֹאִים פֶּה אֶת חוּט הַשָּׁנִי, אֶת הַדְּבָר שֶׁמְחַבֵּר בֵּין כָּל הַדְּבָרִים הֵלְלוּ. לְכֵן מִה שֶׁחָשׁוּב לְצְדִיקִים זֶה לֹא הַיְלָדִים וְלֹא הַיְסוּרִים,

פְּרִשֵׁת תּוֹלְדוֹת

אֵלָא רַק דְּבַר אֶחָד, אִיךָ מְרַבִּים אֶת כְּבוֹד הַשֵּׁם בְּעוֹלָם, זוּהִי הַתְּכֵלִית. לְכֵן כְּשֶׁרִבְקָה שָׁמְעָה "שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנָךְ וּשְׁנֵי לְאָמִים מִמֶּעֶיךָ יִפְרְדּוּ וְכוּ' וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר" וּמִי זֶה הַצָּעִיר - זֶה יַעֲקֹב הַצָּדִיק, אֲזוּ בְּסֹדֶר, יֵשׁ לְפָחוֹת מִשְׁהוּ לְהֵבִיא לְעוֹלָם.

דֶּרֶךְ רִשְׁעִים

נַחֲזֹר לְאוֹתָם הַלִּיצָנִים שֶׁהָיוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ. אִם נִתְּבוּנָן נִרְאָה שֶׁהִדְרֵךְ חֲטָאִים שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַלִּיצָנִים שֶׁהֵם מְבִינִים וּמִשְׁפִּילִים. זֶה בְּדִיוֹק הַדֶּרֶךְ שֶׁל עֲשׂוֹ, "וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהֵלִים" (בְּרֵאשִׁית כה, כז). הִיָּה אוֹמֵר הָרַב שֶׁבְּדֵרוֹן שָׁאֵם הַיּוֹם עֲשׂוֹ הִיָּה נִכְנָס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ כָּלֵם הָיוּ רָצִים וּמִנְשָׁקִים לוֹ אֶת הַרְגָּלִים וְהִדִּים, אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, לָמָּה? הוּא הִיָּה נִרְאָה אֲדָמוֹר, הִיָּה לוֹ שְׁטַרְיִמֶל גָּדוֹל. כָּלֵם חוֹשְׁבִים: מִי הִיָּה עֲשׂוֹ? בְּטַח אֶחָד שֶׁכָּלוּ מְלֵא קַעֲקוּעִים, טְרָקטוֹרוֹנִים, סַמִּים וְכוּ', לֹא וְלֹא! הִיָּה נִרְאָה אוֹתוֹ דְּבַר, אֵלָא מָה? הוּא עוֹשֶׂה אֶת כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי עֲשׂוֹ אוֹמֵר: לֹא אֲכַפֵּת לִי תְּכֵלִית הַחַיִּים, וְזֶה מָה שֶׁהוּא אוֹמֵר לְיַעֲקֹב בְּמַכִּירַת הַבְּכוֹרָה "הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמָּה זֶה לִי בְּכוֹרָה" (שֵׁם פְּסוּק לב). רִשְׁעִים מָה אוֹמְרִים? הַיּוֹם נֹאכַל וּמְחַר נְמוֹת (עֵיין יִשְׁעִיה כב, יג), תֵּן לִי הַיּוֹם לְהַנּוֹת. וְכַנְגְּדוּ מָה יַעֲקֹב עוֹשֶׂה? עוֹבֵד קִשָּׁה, "יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהֵלִים", לָמָּה? הוּא מְבִין אֶת תְּכֵלִית הַחַיִּים וּמִמְשִׁיךְ אֶת מְסֻרַת אַבְרָהָם וַיַּצְחַק, שָׂרָה וְרִבְקָה. כְּשֶׁהָאָדָם בָּא וְאוֹמֵר שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיּוֹם "אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אֱלֹקֵי יִצְחָק וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב", מָה אֵתָּה מְזַכֵּיר אוֹתָם? הָאֵם אֵתָּה מְבִין שֶׁהַתְּכֵלִית בְּחַיִּים הִיא לֹא לְאָכַל, לְשִׁתּוֹת וְלְהַנּוֹת, אֵלָא לְעֲמֹל קִשָּׁה, "אָדָם לְעֲמֹל יוֹלֵד" (אִיּוֹב ה, ז), וּבְכֻלָּל זֶה לְהִיטִיב עִם אַחֲרִים, לְקַרְבָּם לְתוֹרָה, לְהַגְדִּיל אֶת שֵׁם הַשֵּׁם בְּעוֹלָם וּלְהַבִּין לָמָּה אֵתָּה פֹּה? מִי שֶׁמְבִין אֶת זֶה יְכוֹל לוֹמֵר

תְּכֵלִית הַחַיִּים

בְּלֵב שְׁלֹם "אֱלֹקֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב" - הוּא הוֹלֵךְ בְּדַרְכָּם. אֲדָּה מִי שְׁטוּעָה בְּזֶה הוּא נִדְמָה לַעֲשׂוֹ וְלָבוֹן, וְאוֹלֵי יַגִּיד אֱלֹהֵי לָבוֹן, אֱלֹהֵי עֲשׂוֹ, אֱלֹהֵי הַלִּיצָנִים שֶׁצָּחֲקוּ עַל אַבְרָהָם אֲבִינוּ.

מְכִירַת עוֹלָם הַבָּא

וּבִאֲמַת כְּשֶׁאוֹמֵר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ "אַתָּה מוֹכֵן לְמַכֵּר אֶת הַבְּכוֹרָה בְּעַד פְּרוּסַת לָחֶם וְנִזְיַד עַדְשִׁים" (בראשית כה, לג - לד), לֹא אֲכַפֵּת לוֹ - תִּבְיָא. יֵשׁ הַיּוֹם אֲנָשִׁים טַפְשִׁים שְׁאוֹמְרִים: אֲנִי לֹא מֵאֲמִין בְּעוֹלָם הַבָּא, וּמוֹכְרִים אֶת הָעוֹלָם הַבָּא. נִחְלְקוּ בְּזֶה הַפּוֹסְקִים וְלַהֲלָכָה אֵין בְּזֶה תִּקְּףָה הַלְכָתִי (עֵיין בַּקּוֹנְטֵרַס מְכִירַת עוֹלָם הַבָּא אֲרִיכוֹת הַדְּבָרִים). אֲבָל הֵם מֵרְאִים בְּזֶה אֶת הַבּוֹרוֹת שֶׁלָּהֶם בְּכָל הַהֲבָנָה לְתֵכֵלִית הַחַיִּים.

יֵשׁ סְפוּר עַל אֶחָד מֵהַחֲסִידִים שֶׁהִגִּיעַ אֶל הַמַּגִּיד מִמְזִרִיטְשׁ רַבִּי דָב בְּעַר מִמְזִרִיטְשׁ וְצ"ל, שֶׁהָיָה תַלְמִידוֹ וּמְמַשֵּׁף דְּרָכּוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, וְאָמַר לוֹ: "רַבִּי, אֲנִי צָרִיךְ לְחַתֵּן אֶת הַבַּת שְׁלִי וְאֵין לִי כֶסֶף", אָמַר לוֹ הֶרֶב: לֵךְ לְפַנְדֵּק פְּלוֹנִי וְשֵׁב שָׁם, וּמִשָּׁם תִּבָּא לָךְ הַיְשׁוּעָה". הוּא מִגִּיעַ לָשֵׁם, יוֹשֵׁב בְּאַכְסִנְיָה, קוֹרָא תְהִלִּים, אֵין לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת. פְּתֹאוֹס מִגִּיעִים לְמַקּוֹם חֲבוּרָה שֶׁל לִיצָנִים, כַּנְרָאָה גְּלוּל שֶׁל אוֹתָם לִיצָנִים בְּיַמֵּי אַבְרָהָם, וְהֵם רוֹאִים בְּצַד חֲסִיד תַּמִּים כְּזֶה, אָמַר אֶחָד מֵהֶם בּוֹאוּ נַעֲשֶׂה צְחוּקִים. שְׁאַל אֶת הַחֲסִיד: "מָמָה אַתָּה מֵתַפְרִינְס? מָה הַבִּיזְנָס שְׁלָךְ? אָמַר לוֹ הַחֲסִיד: "אֵין לִי בִיזְנָס, וְאֵין לִי כֶסֶף". אָמַר לוֹ אוֹתוֹ סוֹחֵר: "בּוֹאוּ נַעֲשֶׂה עֶסֶק, אֲנִי מוֹכֵן לְמַכֵּר לָךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלִי", אָמַר לוֹ הַחֲסִיד: "אֵין לִי כֶסֶף כְּלוּם, יֵשׁ לִי רַק פְּרוּטָה אַחַת, זֶה כָּל מָה שִׁישׁ לִי", אָמַר לוֹ הַסוֹחֵר: "אֲנִי מוֹכֵן, אֵין בְּעֵינָה". חֲתָמוּ עַל שְׁטֵר שֶׁהוּא מוֹכֵר לוֹ אֶת הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלוֹ בְּפְרוּטָה. כֶּף הָיָה, וְכֵלָם צוֹחֲקִים עַל תַּמִּימוֹת הַחֲסִיד. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ סוֹחֵר לְבֵיתוֹ,

פְּרִשֵׁת תּוֹלְדוֹת

הוא ספר לאשתו איזה צחוקים היה היום באכסניה, איך שהוא מכר את העולם הבא שלו לאיזה יהודי תמים אחד. איך שאשתו שמעה את זה פתחה מיד את המזודה, שמה שם את כל הבגדים שלה ואמרה לו: "אני הולכת לאבא שלי, מספיק אתה רשע ומשחת, לא קם ולא מתפלל, עכשו גם עולם הבא אין לך, אתה גוי, לא רוצה לחיות אתך". הסוחר נבהל ואמר לאשתו: אני עכשו הולך לבטל את המכירה". הוא חזר אל האכסניה ומצא את אותו חסיד ואמר לו: "תחזיר לי בבקשה את מה שמכרתי לך", ואותו החסיד מסרב. "סתם צחקתי אתך, קח בתמורה דולר, עשרה דולרים, רק תחזיר לי את השטר", והחסיד מתנגד. בסוף הגיעו להחלטה ללכת אצל האדמו"ר ולשמע מה שיפסק. הולכים לאדמו"ר, והוא אמר לחסיד: "עשית עסק טוב, אל תמכר לו את זה חזרה". נבהל הסוחר ואמר לרב: "רבי, כל השלום בית שלי תלוי בזה!" אמר לו האדמו"ר: "אם אתה רוצה שהוא ימכר לך בחזרה, תשלם לו את כל הוצאות החתונה של הבת שלו". הסוחר התעצבן: "כבוד הרב, הגזמת לגמרי! למה אני צריך לשלם לו כל כך הרבה? מכרתי לו את זה בפרוטה", הוא נסה להתנגד אך האיש הבין שבשביל השלום בית שלו הוא חייב לעשות את זה. בלית ברירה הוא שלם לו את כל הוצאות החתונה והחסיד החזיר לו את השטר. הוא רץ לאשתו והראה לה את השטר, ושהמכירה התבטלה, והכל חזר על מקומו בשלום. כעבור כמה ימים הוא התחיל לחשב בלבו: 'איזה מין סוחר אני, מכרתי משהו בפרוטה וקניתי אותו אחר כך פי כמה אלפים?', הוא חזר אל הרב ואמר לו: "רבי, זו היהדות? זו התורה? הרי במקח הזה בודאי שיש בו יותר מכדי הונאה (שולחן ערוך חו"מ סימן רכז סעיף ד), מה זה?" אמר לו הרב: אני אסביר לך, כשמכרת את העולם הבא שלך, באמת הוא היה שווה פרוטה, אבל עכשו כששלמת עליו סכום גדול שכזה לזכות בו בחזרה, העלית את שויו, ולכן זו לא גנבה

תְּכִלִּית הַחַיִּים

ולא הונָאָה”.

אֵין אָדָם שְׁרוּצָה לְהַדְמוֹת לְעֵשׂוֹ. לָמָּה לֹא? עֵשׂוֹ הָרִי נֶהְנֶה, אוֹכֵל, שׁוֹתֵה, רוֹצֵחַ וְנוֹאֵף, הוּא עוֹשֶׂה אֶת כָּל הַתְּעוּבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, אֲבָל צָרִיךְ לְזַכֵּר שֶׁהוּא עֵשׂוֹ, הַשֵּׁם יִצִּיל אוֹתֵנוּ שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נִזְכֹּר וְנִדְעֵה מַה תְּכִלִּית הַחַיִּים וְלֹא נִתְבַּלְבֵּל בְּשִׁטָּף וּבִמְרוֹץ שֶׁל הַחַיִּים, אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

